

Stalino KELIU

Eina 8-ji metai

1953 metų
liepos 15 d.,
trečiadienis
Nr. 56 (719)

Kaina 15 kp

Lietuvos Komunistų partijos Kupiškio rajono komiteto ir rajono
Darbo žmonių deputatų tarybos organas

INFORMACINIS PRANEŠIMAS

apie Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komiteto Plenumą

Šiomis dienomis įvyko Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komiteto Plenumas.

TSKP CK Plenumas, išklauses ir apsvares CK Prezidiumo — drg. G. M. Malenkovo pranešimą apie nusikalstamus antipartinius ir antivalstybinius L. P. Berijos veiksmus, nukreiptus į Tarybų valstybės pakirtimą užsienio kapitalo interesams ir pasireiškusius klas-tiniais mėginimais pastatyti TSRS Vidaus reikalų ministeriją viršum Vyriausybės ir Tarybų Sąjungos Komunistų partijos, priėmė nutarimą — išvesti L. P. Beriją iš TSKP CK sudėties ir pašalinti jį iš Tarybų Sąjungos Komunistų partijos eilių, kaip Komunistų partijos ir tarybinės liaudies priešą.

NESUGRIAUNAMA PARTIJOS, VYRIAUSYBĖS, TARYBINĖS LIAUDIES VIENYBĖ

Kupina neįveikiamos galios ir kūrybinių jėgų, Tarybų šalis tvirtai žengia pirmyn komunizmo statybos keliu. Įgyvendindama XIX suvažiavimo nutarimus, Tarybų Sąjungos Komunistų partija, savo Centro Komiteto vadovaujama, užtikrina galingą pakilimą visose liaudies ūkio srityse. Vykdydama didingus komunistinės statybos uždavinius, tarybinė liaudis dar glaudžiau susitelkė apie partiją ir vyriausybę. Nenukrypstamai stiprėja ekonominė ir gynybinė mūsų Tėvynės galia, pasiekti žymūs laimėjimai toliau gerinant darbininkų, kolūkiečių, inteligentijos, visų tarybinių žmonių gyvenimą.

Mes turime galingą socialistinę industriją, visapusiškai išvystytą sunkiąją pramonę — socialistinės ekonomikos pagrindų pagrindą. Nenukrypstamai kyla mūsų mašinų gamyba, aprūpindama visas liaudies ūkio šakas šiuolaikine technika. Stambūs laimėjimai pasiekti vystant priešakinį tarybinį mokslą. Aukštą lygį pasiekė mūsų lengvoji ir maisto pramonė. Ji dabar turi galimumą patenkinti augančias miesto ir kaimo gyventojų reikmes partijos vykdomos kaimo mašinavimo politikos pagrindu. Atkurtas pokariniais metais žemės ūkis labiau, negu prieš karą, aprūpintas naujausia technika.

Visi šie laimėjimai yra mūsų šalies darbininkų klasės ir valstietijos tvirtos sąjungos rezultatas, TSRS tautų stiprėjančios draugystės ir nenukrypstamo tarybinės visuomenės moralinės-politinės vienybės stiprėjimo rezultatas, Komunistų partijos sukurto politikos nuoseklaus įgyvendinimo rezultatas.

Tvirtai ir nuosekliai vykdydama taikos politiką, Tarybinė vyriausybė ne kartą yra pareiškusi, kad visi neišspręsti, ginčijami tarptautinio gyvenimo klausimai gali būti išspręsti vedant derybas tarp suinteresuotų šalių. Šis pareiškimas susilaukė visų tautų vieningos paramos ir pritvirtinimo. Naujoji Tarybinės vyriausybės parodytą taiki iniciatyvą toliau sustiprino tarptautinė Tarybų Sąjungos padėtis, padidino mūsų šalies autoritetą, rimtai pakėlė pasaulinį judėjimą už taikos išsaugojimą ir sustiprinimą.

Kitoks vaizdas imperialistinėje stovykloje. Čia — tolesnis bendrosios kapitalizmo krizės aštrėjimas, nesulaikoma Amerikos imperializmo ekspansija ir jėžlaus diktato politika, prieštaravimų tarp kapitalistinių šalių augimas, vis stiprėjantis plačių dar-

bo žmonių masių nuskurdinimas.

Visa pasaulinio vystymosi eiga liudija, tuo būdu, apie nenukrypstamą demokratijos ir socializmo jėgų augimą, iš vienos pusės, apie bendrą imperialistinės stovyklos jėgų silpnėjimą, iš kitos pusės. Visa tai sukelia didį nerimą imperialistų tarpe ir sąlygoja smarkų reakcinių imperialistinių jėgų aktyvėjimą, jų karštingą siekimą pakirsti augančią tarptautinės taikos, demokratijos bei socializmo stovyklą ir, visų pirma, jos svarbiausios jėgos — Tarybų Sąjungos — augančią galią. Imperialistai ieško sau demokratijos ir socializmo šalyse atramos įvairių atskalių ir demoralizuotų elementų asmenyje, aktyvina ardumą savo agentūros veiklą.

Šiandien „Pravdoje“ spausdinamas pranešimas apie Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komiteto Plenumą. Šiame pranešime rašoma:

„TSKP CK Plenumas, išklauses ir apsvares CK Prezidiumo — drg. G. M. Malenkovo pranešimą apie nusikalstamus antipartinius ir antivalstybinius L. P. Berijos veiksmus, nukreiptus į Tarybų valstybės pakirtimą užsienio kapitalo interesams ir pasireiškusius klas-tiniais mėginimais pastatyti TSRS Vidaus reikalų ministeriją viršum Vyriausybės ir Tarybų Sąjungos Komunistų partijos, priėmė nutarimą — išvesti L. P. Beriją iš TSKP CK sudėties ir pašalinti jį iš Tarybų Sąjungos Komunistų partijos eilių, kaip Komunistų partijos ir tarybinės liaudies priešą“.

TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas, apsvares TSRS Ministrų Tarybos pranešimą šiuo klausimu, nutarė:

1) Nuimti L. P. Beriją nuo TSRS Ministrų Tarybos Pirmojo pavaduotojo posto ir nuo TSRS Vidaus reikalų ministro posto.

2) Bylą apie nusikalstamus L. P. Berijos veiksmus perduoti svarstyti TSRS Aukščiausiajam teismui.

Dabar demaskuotas liaudies priešas Berija įvairiomis karjeristinėmis machinacijomis įgijo pasitikėjimą, prasišverbė į vadovybę. Jeigu anksčiau jo nusikalstama antipartinė ir antivalstybinė veikla buvo giliai užslėpta ir užmaskuota, tai pastaruoju metu sujūlėjęs ir išsijuošęs Berija ėmė rodyti savo tikrąjį veidą — pikto partijos ir tarybinės liaudies priešą veidą.

Toks Berijos nusikalstamos veiklos suaktyvėjimas paaiškinamas priešišku mūsų valstybei tarptautinių reakcinių jėgų griauamos antitarybinės veiklos bendru stiprėjimu. Aktyvėja tarptautinis imperializmas — aktyvėja ir jo agentūra.

Savo niekšiškas machinacijas, kurių tikslas buvo užgrobti valdžią, Berija pradėjo nuo to, kad mėgino pastatyti Vidaus reikalų ministeriją viršum partijos ir vyriausybės, panaudoti VRM organus centre ir vietose prieš partiją ir jos vadovybę, prieš TSRS Vyriausybę, kėlė darbuotojus Vidaus reikalų ministerijoje pagal asmeninio atsidavimo jam požymį.

Kaip dabar nustatyta, Berija įvairiais prasimanymais, pretekstais visai stabdė ypatingai svarbių neatidėliotųjų klausimų sprendimą žemės ūkio srityje. Tai buvo daroma, siekiant pakirsti kolūkius ir sudaryti sunkumus aprūpinanti šali maistu.

Įvairiais klasingais būdais Berija siekė pakirsti TSRS tautų draugystę — daugianacionalinės socialistinės valstybės pagrindų pagrindą ir svarbiausią broliškojų tarybinių respublikų visų laimėjimų sąlygą, sukelti nesantaiką tarp TSRS tautų, suaktyvinti buržuazinius nacionalistinius elementus sąjunginėse respublikose.

Būdamas priverstas vykdyti tiesioginius partijos Centro Komiteto ir Tarybinės vyriausybės nurodymus dėl tarybinio teisėtumo stiprinimo ir kai kurių neteisėtų būdų savivaliavimo faktų likvidavimo, Berija tyčia stabdė tokių nurodymų įgyvendinimą, o eilėje atvejų mėgino juos iškraipyti.

Nepaneigiami faktai rodo, kad Berija neteko komunisto veido, pavojo buržuazinių persigimėlių, tapo tikrovėje tarptautinio imperializmo agentu. Šis avantiūristas ir užsienio imperialistinių jėgų samdinytis puoselėjo planus užgrobti vadovavimą partijai ir šaliai, siekdamas faktiškai sugriauti mūsų komunistų partiją ir pakeisti partijos per daugelį metų sukurta politiką kapituliantine politika, kurią galė atvesti į kapitalizmo atkūrimą.

Dėka savalaikių ir ryžtingų priemonių, kurių ėmėsi TSKP CK Prezidiumas ir kurioms vieningai ir visiškai pritarė partijos Centro Komiteto Plenumas, — nusikalstami antipartiniai ir antivalstybiniai Berijos kėsniavimai buvo demaskuoti. Berijos nusikalstamos avantiūros likvidavimas dar ir dar kartą rodo, kad bet kurie užsienio

imperialistinių jėgų antitarybiniai planai suduždavo ir suduž į nesugriaunamą partijos, vyriausybės, tarybinės liaudies galią ir didžiąją jų vienybę.

Kartu su tuo, iš Berijos bylos reikia politiškai pasimokyti ir padaryti būtinas išvadas.

Mūsų vadovavimo jėgą sudaro jo kolektyvumas, sutelktumas ir monolitiškumas. Vadovavimo kolektyvumas yra aukščiausias vadovavimo principas mūsų partijoje. Šis principas visiškai atitinka žinomus Markso teiginius apie asmenybės kulto žalą ir neleistinumą. „Dėl priešiško kiekvienam asmenybės kultui, — rašė Marksas, — aš per visą Internacionalo gyvavimo laiką niekada neleidau, kad būtų paskelbiami gausūs kreipimai, kuriuose buvo pripažįstami mano nuopelnai ir kuriais man įgrįsdavo iš įvairių šalių, — aš net niekada neatsakydau į juos, nebent reikarčiais už juos išbardavau. Engelsas ir aš pirmą kartą įstojome į slaptąją komunistų draugiją su ta sąlyga, kad iš įstatų bus išmesta visa, kas prisideda prie prietaringo autoritetų garbinimo“. Tik besisiremiančio moksliniu marksistinės-lenininės teorijos pagrindu Centro Komiteto kolektyvus politinis patyrimas, kolektyvi išmintis užtikrina vadovavimo partijai ir šaliai teisingumą, nepajudinamą partijos eilių vienybę ir susitelkimą, sėkmingą komunizmo statybą mūsų šalyje.

Be to, kuris darbuotojas, kad ir kokį postą jis užimtų, turi būti nuolat kontroliuojamas partijos. Partinės organizacijos turi reguliariai tikrinti visų organizacijų ir žinybų darbą, visų vadovaujančių darbuotojų veiklą. Reikia, tame tarpe, sistemingai ir nuolat kontroliuoti Vidaus reikalų ministerijos organų veiklą. Tai — ne tik partinių organizacijų teisė, bet jų tiesioginė pareiga.

Visame partinių ir tarybinių organizacijų darbe reikia visokeriopai kelti revoliucinį komunistų ir visų darbo žmonių budrumą. Kol yra kapitalistinis apsupimas, jis siuntinėja ir siuntinės į mūsų tarp savo agentus griaujamai veiklai varyti. Apie tai reikia atminti, niekad neužmiršti ir visuomet laikyti mūsų ginklą išgalastą prieš imperialistines žvalgybas ir jų samdinius.

Reikia kuo ryžtingiausiai laikytis partinių principų dėl darbuotojų parinkimo pagal jų politines ir dalykines savybes.

Mūsų partijos jėgą ir nenugalimumą sudaro jos glaudus ir nenutrūkstamas ryšys

su masėmis, su liaudimi. Uždavins yra stiprinti ir plėsti šį ryšį, būti jautriais darbo žmonių poreikiams, nuolat rūpintis darbininkų, kolūkiečių, inteligentijos — visų tarybinių žmonių gyvenimo gerinimu.

Šventa partijos pareiga — toliau stiprinti neišardomą TSRS tautų draugystę, stiprinti mūsų daugianacionalinę socialistinę valstybę, auklėti tarybinius žmones proletarinio internacionalizmo dvasia, ryžtingai ir nesutaikinaimai kovoti prieš visus ir bet kuriuos buržuazinio nacionalizmo pasireiškimus.

Mobilizuodamos mūsų liaudies kūrybines jėgas, partinės, tarybinės, profsąjunginės, komjaunimo organizacijos turi nukreipti šias jėgas į tai, kad pilnu mastu būtų išnaudoti mūsų rezervai ir galimybės partijos XIX suvažiavimo iškeltiems uždaviniams sėkmingai įgyvendinti.

Reikia ryžtingai pagerinti partinę propagandą ir politinį auklėjimąjį darbą masėse. Studijuoti marksizmo-leninizmo teoriją ne prisiskaitėliškai, ne dogmatiškai, siekti, kad būtų įsisavinamos ne atskiros formulės ir citatos, o visanagalinčio, pertvarkančio pasaulį Markso — Engelo — Lenino — Stalino revoliucinio mokymo esmė — toks mūsų propagandos uždavinys.

TSKP Centro Komiteto Plenumo nutarimui vieningai ir karštai pritaria visa partija, visa šalis. Vakar įvykęs TSKP Maskvos srities ir miesto komitetų jungtinis plenumas kartu su Maskvos miesto ir Maskvos srities partinių aktyvų išreiškė savo gilių ir rūstų pasipiktinimą išdavikiška Berijos veikla ir visiškai vieningai pritarė TSKP CK Plenumo nutarimui. Tokius pat nutarimus priėmė jungtinis partijos Kijevo srities ir miesto komitetų plenumas kartu su aktyvu, o taip pat eilę kitų partinių organizacijų.

Prieš 50 metų genialiojo Lenino sukurta Tarybų Sąjungos Komunistų partija išaugo į milžinišką jėgą, užsi-grūdino mūsų, vadovaujama Lenino, jo mokinio ir reikalo tęsėjo didžiojo Stalino ir jų bendražygių.

Komunistų partijos vadovaujama, glaudžiai susitelkusi apie jos kovinę vėliavą, tarybinė liaudis vykdo savo didįjį istorinį darbą. Glaudžioje partijos, vyriausybės ir liaudies vienybėje mūsų šalis ryžtingai ir tvirtai toliau žengia savo keliu pirmyn — šlovingu pergalingos komunistinės statybos keliu.

1953 m. liepos 10 d.
„Pravdos“ vedamasis

Klestinti tarybinių tautų draugystė

Šių metų liepos mėn. 21 dieną sukanka trylika metų, kai Lietuva pasuko į naują, šviesų tarybinį kelią. Per šį laikotarpį Tarybų Lietuva tapo žydinčia ir klestinčia respublika. Milžiniški pakitimai įvyko ir mūsų rajone. Didžiajai rusų tautai, broliškosioms tarybinėms tautoms padedant, išvystyta pramonė, žemės ūkis, suklestėjo mokslas, menas, kultūra. Šiandien mūsų rajone yra 4 kartus daugiau studentų, negu paskutiniomis buržuazijos valdymo metais. Nemaža moksleivių mokosi Maskvos, Leningrado, Kijevo ir kt. aukštosiose šalies mokslo įstaigose. Nepaprasta yra rusų mokslo jėga. Priešakinį pasaulį tarybinių mokslų apsiginkluoja vis daugiau mūsų rajono darbininkų, kolūkiečių, vaikų, kuriems suteikta galimybė mokytis visose šalies mokslo įstaigose.

Apie brolišką tarybinių tautų paramą mūsų jaunai respublikai, kartu ir mūsų rajonui, šiame puslapyje spausdiname atskirus pasisakymus.

Didžioji rusų mokslo jėga

Didžiųjų rusų mokslininkų Pavlovo, Timiriazevo, Mičurino darbų išdavoje moksle tvirtai įsigalėjo materialistinė pasaulėžiūra. Genialus I. P. Pavlovo darbai davė galimumą medicinos mokslui naujoje šviesoje išaiškinti ligų kilmę priežastis bei surasti priemones ir būdus joms nugalioti.

Mūsų respublikos, kartu ir mūsų rajono, medicinos įstaigos yra surištos nenutrūkstamais ryšiais su daugeliu rusų tautos medicinos įstaigų. Mūsų rajono medicinos darbuotojai palaiko nuolatinius ryšius su Maskvos, Leningrado mokslo-tyrimo institutais, iš ten gauna didelę paramą savo darbe. Dabar rajono medicinos darbuotojų tarpe beveik nėra tokio gydytojo, kuris nebūtų gilinęs savo žinių mokslo-tyrimo institutuose. Mūsų rajono gydytojai Maskvos ir Leningrado aukštosiose mokyklose, mokslo-tyrimo institutuose kelia savo kvalifikaciją. Leningrado Centriniame pasitobulinimo institute specializavosi rajono sanitarinės — epideminės stoties vyr. gydytoja A. Balčiūnaitė, rajoninės ligoninės akušerė-ginekologė Z. Balčikonytė. Šiame institute dėsto ir savo žinias perteikia žymūs rusų mokslininkai.

Man teko gilinti žinias Maskvos gydytojų pasitobulinimo institutuose. Čia pasakaitas ir pranešimus skaito, demonstruoja naujuosius gydymo metodus, remiantis paskutiniaisiais tarybinės medicinos pasiekimais, žymūs rusų ir kitų broliškų tarybinių tautų mokslininkai, kaip Šebanovas, Pamelcovas, Šmeliovas, Einis ir kt. Mūsų gydytojų įgytosios žinios geriausiose šalies gydymo įstaigose duoda galimybę nuolat kelti darbo žmonių sveikatingumą.

Kituose mūsų šalies mokslo-tyrimo institutuose kėlė kvalifikaciją gydytojai V. Krasauskas, J. Petrauskas, B. Kubilienė ir kt. Šiais metais išvyksta gilinti žinių vaikų ligų gydytoja J. Gaivenytė ir kt.

Mokydamiesi visasąjunginiuose moksliniuose šalies institutuose, gydytojai ne tik įgyja profesinių žinių, bet kartu susipažįsta su broliškųjų respublikų medicinos darbuotojais, dar giliau pajunta tarp savęs visus susiejantį tautų draugystės jausmą. Mes visuomet jaučiame vyresnio visų tarybinių tautų brolio —

didžiosios rusų tautos mokslininkų paramą.

Tarybų valdžios sąlygomis nepaprastai sparčiai gerėja respublikos darbo žmonių medicininis aptarnavimas. Rusų mokslininkams padedant, eilė Tarybų Lietuvos mokslininkų žinomi visoje šalyje. Milžiniška parama Tarybų Lietuvos darbo žmonėms teikia didžiosios rusų tautos, visų tarybinių tautų darbo žmonės aprūpinant respublikos sveikatos apsaugos įstaigas medikamentais, medicinos priemonėmis gaminiiais. Maskvoje, Leningrade, Charkove, Kijeve ir daugelyje šalies miestų pagamintais medikamentais aprūpinamos Tarybų Lietuvos ir kartu mūsų rajono sveikatingumo įstaigos. Rusų ir kitų tarybinių tautų mokslininkų išrastus vaistus šiandien plačiai naudoja ir mūsų rajono darbo žmonės.

Mes galime didžiulius: šiaudien Tarybų Lietuva — lygiateisis galingosios Tarybų Sąjungos narys. Broliškosioms tarybinėms tautoms, pirmiausia didžiajai rusų tautai remiant, mūsų respublikoje, kartu ir mūsų rajone, įvyko didžiuliai pakitimai. Jei anksčiau, buržuazijos siautėjimo metais, Lietuva buvo tamsus ir atsilikęs kraštas, tai tarybinės santvarkos sąlygomis mūsų respublika tapo žydinčiu ir klestinčiu kraštu. Išaugo gausūs moksliniai kadrai, kelis kartus padidėjo medicinos darbuotojų skaičius. Penktojo penkmečio metais respublikos, mūsų rajono darbo žmonės toliau tvirtai žengia naujo suklestėjimo keliu.

TSRS XIX suvažiavimas direktyvose dėl penktojo penkmečio plano numatė išplėsti gydytojų tobulinimo priemones, užtikrinti medicinos mokslo pasiekimus, kuo sparčiausia įdiegti į praktiką. Pagrindinę paramą, toliau gerinant dirbančių sveikatingumą, čia suteiks rusų mokslininkai, geriausios Tarybų šalies medicinos mokslo įstaigos.

Visose mūsų gyvenimo srityse pasiekti laimėjimai yra galimi tik dėka tarybinės santvarkos, komunistų partijos vadovavimo, dėka kilnaus mūsų respublikos darbo ir broliškų ryšių, kurie jungia visas tarybines tautas į nesuardomą šeimą.

S. MARČIUKAITIS

Kupiškio ligoninės vyr. gydytojas

Broliškųjų tarybinių tautų parama žemės ūkiui

Nuo to laiko, kai mūsų respublika įstingė į broliškųjų tarybinių tautų šeimą, krašto, kartu ir rajono, žemdirbiams atsivėrė kelias į šviesų, laimingą gyvenimą. Glaudaus tarybinių tautų bendradarbiavimo ir pagalbos dėka Tarybų Lietuva tapo industrine-kolūkinė respublika.

Kartu ir į mūsų rajoną iš įvairių Tarybų Sąjungos miestų plaukė naujos konstrukcijos mašinos žemės ūkiui. Šiuo metu rajone veikia 2 MTS — Kupiškio ir Skapiškio, aprūpintos gausia tarybine žemės ūkio technika. Draugai iš tolimo Uralo mašinų gamyklos „Uralmaš“, Charkovo traktorių gamyklos aprūpino MTS traktoriais. Stalino vardo automobilių fabriko darbininkai Maskvoje ir kt. aprūpino mašinų-traktorių stotis transportu.

Šiandien Skapiškio ir Kupiškio MTS turi daugiau kaip po 50 traktorių. Charkovo, Rostovo ir kt. gamyklos pristatė 19 kombainų. Kolūkiniuose laukuose naudojami linų rovimo, cukrinių runkelių nuėmimo kombainai. Nuolat gaunami įrenginiai gyvulininkystės fermoms mechanizuoti.

Jau šiais metais daugiau kaip 60 proc. visų žemės ūkio darbų yra mechanizuota. Vykdant partijos XIX suvažiavimo nurodymus, šiame penkmetyje pagrindiniai sunkūs žemės ūkio darbai rajono kolūkiuose bus pilnumoje mechanizuoti.

Vien šiais metais rajono kolūkiai suvartojo mineralinių trąšų 3 kartus daugiau, negu jų buvo suvartojama buržuaziniais laikais per ištisus metus. Gauta iš broliškų respublikų technika rajono kolūkiuose praėjusiais metais atlikta tiek melioracijos darbų, jog viršijama ištisio dešimtmečio darbų apimtis buržuaziniais laikais.

Didelę paramą broliškųjų respublikų darbo žmonės suteikė mūsų rajono žemdirbiams aprūpinant statybiniomis medžiagomis, presais, lokomobiliais. Vien šiais metais gauti 3 lokomobiliai plytų gamybai, daug aukštų kondicijų sėklų, veislinių reproductorių.

Rajono žemdirbiai įsitikinę nesugriauama lenininės-stalininės nacionalinės politikos, tautų draugystės jėga.

P. GURBININKAS

Rajono žemės ūkio skyriaus agronomas

RAJONO JAUNUOLIAI AUKŠTOSIOSE ŠALIES MOKSLO ĮSTAIGOSE

Tarybų valdžios metais lietuvių tautos gyvenime įvyko tikra kultūrinė revoliucija. Lietuvių tauta pakilo iš kultūrinio atsilikimo, kuriame ji buvo buržuazijai valdant. Mokslo ir kultūros pasiekimai pasidarė visos liaudies nuosavybė ir visai liaudžiai prieinami. Visoje respublikoje, kartu ir Kupiškio rajone, vyksta platus socialistinės kultūros darbas. Dabar pas mus aukštosiose mokyklose mokosi 4 kartus daugiau studentų, negu buržuazijos valdymo metais.

Simtai Tarybų Lietuvos studentų mokosi Maskvos, Leningrado universitetuose ir institutuose. Dešimtys studentų iš Kupiškio rajono studijuoja aukštosiose mūsų šalies mokslo įstaigose. Jie savo žinias ir sugebėjimus atiduos mūsų liaudžiai.

Darbininko sūnus iš Dvariškių apylinkės B. Drilingas šiandien mokosi Maskvos valstybiniame Lomonosovo vardo universitete. „Pirmūno“ kolūkio kolūketis A. Samuelis mokosi Leningrado Ždanovo vardo Lenino ordino valstybiniame universitete, studijuodamas teisės mokslus. „Pirmūno“ kolūkio kolūketis A. Vala mokosi Kijevo universitete. Marytės Melnikaitės vardo kolūkio kolūketis J. Šinkūnas stu-

dijuoja chemiją Maskvos universitete.

Daug darbininkų ir kolūkiečių jaunimo iš Kupiškio rajono studijuoja įvairiuose institutuose Maskvoje, Leningrade, Kijeve, Charkove, Gorkyje ir kt., jų tarpe J. Kisieliovas, V. Kisielius — darbininkų sūnus iš Kupiškio, L. Petrulis — „Ateities“ kolūkio kolūketis ir daugelis kitų. Ten taip pat mokosi žymūs skaičius iš respublikos aukštųjų mokyklų pastatę aspirantai.

Milžiniška yra rusų tautos ir kitų tarybinių tautų draugystė ir parama Tarybų Lietuvos darbo žmonėms toliau vystant mokslą ir kultūrą. Geriausi rusų tautos mokslininkai, profesoriai, dėstytojai dosniai perteikia savo žinias Tarybų Lietuvos besimokančiam jaunimui.

Penkto penkmečio plano direktyvose yra numatytas tolesnis įžymus lietuvių tautos kultūros kilimas plečiant visuotinį vidurinį ir įvedant politechninį apmokymą, plečiant kadru paruošimą aukštosiose mokyklose ir technikuose. Čia į pagalbą taip pat ateis aukštosios Tarybų šalies mokslo įstaigos.

V. BUZAITĖ

Leningrado Ždanovo vardo valstybinio universiteto studentė

TAUTŲ BENDRADARBIAVIMO RYŠIAI SPORTE

Kasmet mūsų rajono sportininkai atsiekia vis žymesnių laimėjimų įvairiose sporto šakose. Jų meistriškumą kelia organizuojamos visasąjunginės varžybos, kuriose susitinka geriausi broliškųjų tautų sportininkai. Visa tai įgalina nuolat siekti geresnių sportinių rezultatų. Štai mūsų rajono „Pakupio“ kolūkio dviratininkas Antanas Šilinis sėkmingai pasirodė Kijeve surengtose dviratininkų varžybose. Čia jis išpildė reikalavimus I-jam visasąjunginiam atskiriui gauti. Šioje sporto šakoje, atstovaudamas kolūkiečius, jis užėmė trečią vietą Tarybų Sąjungoje.

Mūsų respublikos kolūkiečių slidinėjimo čempionė 8 kilometrų distancijoje Laima Petrauskaitė („Aukštaičių“ kolūkis) gerai startavo Maskvoje surengtose slidininkų varžybose, o taip pat Kišiniove lengvojoje atletikoje.

Nuoširdi broliškųjų tautų sportininkų parama, dalinimasis darbo patirtimi sudaro mūsų rajono sportininkams galimybes kelti savo kvalifikaciją, ugdyti savo gabumus.

Puikiai sužaidė Kijeve „Laukų spartuolio“ kolūkio šachmatininkas A. Matuliuskas, o Aleksandras Garbunovas Krasnodare futbolo varžybose. Jie grįžo su naujais įgūdžiais, nauja patirtimi, kurią jiems suteikė broliškųjų tautų sportininkai, geriausi didžiosios rusų tautos sportininkai.

„Pirmūno“ kolūkį lengvojoje atletikoje Odesoje atstovavo A. Alekna. Taip pat jis ir „Adomynės“ kolūkio kolūketis Jurgis Plikys neblogai pasirodė Kišiniove surengtose lengvosios atletikos pirmenybėse.

Vienas iš geriausių mūsų rajono sportininkų Villus Užtupas („Stalino keliu“ kolūkio kolūketis) prieš kiek laiko yra gavęs kvietimą dalyvauti Charkove rengtame stipriųjų konkurse; Jonas Kisieliovas — lengvosios atletikos varžybose Gruzijos TSR sostinėje Tbilisi. Savo laiku J. Kisieliovas yra užėmęs mūsų respublikoje III-čią vietą 3 kilometrų kitiūniame bėgime. Taip pat Tbilisyje lengvosios atletikos varžybose dalyvauti kvietimą yra gavusi mūsų rajono sportininkė Danguolė Vaitonytė.

Per trylika Tarybų Lietuvos gyvavimo metų sportas mūsų respublikoje, kartu ir mūsų rajone, tapo masiniu. Dabar kiekviename rajono kolūkyje sudaryti LSD „Kolūketis“ kolektyvai. Veikia kitos sporto draugijos.

Dalyvaudami visasąjunginėse varžybose ir broliškųjų tautų sportininkų nuolat remiami, mūsų rajono sportininkai sieks dar didesnio meistriškumo tautų draugystės vardu.

St. JANILIONIS

Kupiškio rajono kūno k. ir sporto komiteto pirmininkas

NUOLAT GERINTI KULTŪRINĮ DARBĄ KAIME

(Skaitytojų laiškų apžvalga)

Kultūrinis darbas kaimo gyventojų tarpe turi būti nuolat plečiamas. Tai vienas iš tų svarbių uždavinių, kuriuos iškėlė partijos XIX suvažiavimas. Ryšium su tuo kaimo ir rajono centrų kultūros-švietimo įstaigoms iškyla svarbūs uždaviniai. Rajoninio laikraščio redakcija kasdien gauna nemažą laiškų iš skaitytojų, kurie praneša apie kai kurių kultūrinių įstaigų vadovų reikiamai atliekamą darbą, bet nemažą jų ir kritikuoją už kultūrinės veiklos apleidimą.

Skaitytojas V. Jonelis savo laiške redakcijai rašo, jog „Laukų spartuolio“ kolūkio bibliotekos patalpose kiekvieną dieną gausu kolūkiečių. Jie čia ateina pasikeisti knygų, pasiskaityti laikraščių. „Bibliotekos vedėja S. Laučiūtė, — rašo žinutės autorius, — visuomet planuoja savo darbą, numatydama konkretaus masinio — kultūrinio darbo gaires. Bibliotekoje leidžiamas sienlaikraštis „Šviesiuoju keliu“, bibliotekos fondą sudaro 700 politinės, mokslinės bei grožinės literatūros knygų, kurias noriai skaito kolūkiečiai T. Tūbius, Dūdaitė, Oliškevičius ir kt.

Apie tai, kad „Pirmūno“ kolūkyje leidžiamas geras sienlaikraštis, praneša P. Zitūtis. Jis rašo: „Jame išeiliamos kolūketės — darbų pirmūnės ir visuomenininkės — Vėtienė, Beleckienė, kurios aktyviai prisideda prie kolūkinės gamybos. Pelnutos kritikos susilaukia darbo drausmės pažeidėjai ir t. t.

Kai kurie skaitytojai nusiskundžia blogu spaudos pristatymu. Ch. Pempinis savo žinutėje nurodo, jog

„Žalgirio“ kolūkyje nesirūpinama tvarkingu spaudos pristatymu jos prenumeratoriams. Kolūkio laiškanesys Siliūnas, drauge dirbdamas geležinkelyje, negali tinkamai atlikti savo, kaip laiškanesio, pareigų, o kolūkio pirmininkas V. Siliūnas ir kiti valdybos nariai į tai visai nereaguoja.

Panašiai rašo apie „Atėities“ kolūkio laiškanesio Latvio blogai atliekamą darbą J. Girgždaitė. Ji nurodo, kad Latvys ir spaudą, ir kitą korespondenciją pristato kolūkio raštinę, kurioje laikraščiai bei gaunamos piniginės perlaidos kartais nusiūmėto.

A. Pankratovas — praneša redakcijai, jog „Pirmūno“ kolūkyje paskelbti kino seansai kartais neįvyksta vien dėlto, kad laiku nepristatoma aparatūra arba patys filmai; būna atveju, kad mechanikas nesugeba paleisti motorėlio. Demonstruojant filmus nutrūksta garsas, ir girdisi tik mechanizmų traškėjimas. Minėtas autorius taip pat teisingai pastebi, jog labai mažas filmų demonstruojama moksleiviams. „Prieš kiek laiko, — rašo jis, — „Pirmūno“ kolūkio kolūkiečiams buvo demonstruojamas filmas „Draugės“. Šis filmas skiepija meilę ir atsidavimą tarybinei Tėvynei, parodo didvyrišką trijų merginų kovą dėl Tarybų valdžios, jų pasiaukojimą jos labui ir t. t., tačiau filmas nebuvo demonstruojamas moksleiviams.

Įsiklausant į skaitytojų laiškus, nuolat turi gerinti kultūrinį darbą kaime kultūros-švietimo įstaigos, rajono kinofikacijos skyrius, kolūkių laiškanesiai.

Liepos 13 d. sulėjo 10 metų, kai nuo fašistinių budelių didvyriškai žuvo 1943 m. narsioji lietuvių tautos dukra partizanė-komjaunulė Tarybų Sąjungos Didvyris M. Melnikaitė.

Nuotraukoje: M. Melnikaitė. ELTOS fotokronika.

TRUMPAI

EKSKURSIJĄ Į ZARASUS SURENGĖ Kupiškio m. pionierių stovyklos lankytojai. Jie aplankė Tarybų Sąjungos Didvyrės M. Melnikaitės kapą, Stelinužę, Zarasų m. pionierių stovyklos gamtos kampelį ir kt.

V. REPŠYTĖ

GERAI PRALEIDŽIA LAISVALAIKĮ PIONIERIAI jiems įrengtoje stovykloje Noriūnuose. Jie išsirengę geografinės aikštelės, prisirinkę įvairių augalų, aplankę plėtinę, kalkyną, kolūkių fermas ir t. t. Stovykloje veikia meninės saviveiklos būrelis, kuris pasirodo su dainomis, eilėraščiais, šokiais. Neblogai išvystė darbą ir kiti stovykloje veikiantys būreliai.

V. GROMULAS

MUMS RAŠO

MOKYKLOS VADOVYBĖS NERŪPESTINGUMAS

Šiuo metu Kupiškio vidurinės mokyklos ūkio dalies vedėju dirba P. Gaidimauskas, kuris tinkamai neatlieka savo pareigų. Buržuazinės valdžios metais jis buvo verslininkas ir išnaudojo samdomąją darbo jėgą — Vilių Satkevičių, Povilą Bukėną ir Vladą Indrelę, panaudodamas

juos gaminant ratus ir pan. Taip pat turėdamas žemės, jos apdirbimui irgi naudodavo samdomąją darbo jėgą.

Kupiškio vidurinės mokyklos vadovybė padarė klaidą, priimdama į minėtą pareigas šį darbo žmonių išnaudotoją.

K. LINKAITIS

SAUGOTI VISUOMENINĮ TURTĄ

„Vėželių“ kolūkio laukininkystės brigadininkas Stasys Samulevičius nesąžiningai elgėsi su visuomeniniu turtu. Kolūkio valdyba į tokius reiškinius žiūrėjo abejingai. To pasekoje nepagarba visuomeniniam turtui šioje brigadoje užsiliko iki šių dienų. Sustambintame „Sakalo“ kolūkyje naujas brigadininkas Ignas Kiaulėnas sėjos metu negarbingai pasirodė prieš

kolūkiečius, pasisavindamas vieną maišą kviečių. Jis buvo pastebėtas bevagiant kviečius ir iš to padarytos atitinkamos išvados.

Kolūkio valdyba privalo užtikrinti visuomeninio turto apsaugą nuo grobstymo, parenkant sąžiningus darbuotojus vadovauti laukininkystės brigadoms.

J. TOPOLIS

NEPRISTATOMA SPAUDA

Eilė „Lukonių“ kolūkio kolūkiečių yra užsisakę Kupiškio MTS politinio skyriaus laikraštį „Kolūkinis kelias“, tačiau dėl Subačiaus ryšių agentūros, blogo darbo dažnai jo negauna. Čia nekreipiamas joks dėmesys į šį laikraštį ir dažnai laiškininkams jis neišduodamas arba išduodamas pavėluotai, nepakankamas kiekis. Štai kolūkio sąskaitininkas N. Gnižinskas per tris mėnesius tegavo vos tris numerius, 2 nu-

merius tegavo ir B. Minkevičius. Blogai dirba ir laiškininkė G. Masiulytė, kuri nepareikalauja iš Subačiaus ryšių agentūros visų laikraščių, o ima tiek, kiek jai duoda. Visus laikraščius atnešusi į kolūki, ji palieka klube-skaitykloje, o kadangi ši dažniausiai dėl vedėjos Daugelavičiūtės kaltės uždaryta, tai prenumeratoriai ilgai negali pasiimti laikraščių, kurių daug trūksta.

N. JOCIŪTĖ

MŪSŲ MEDŽIAGOS PĖDSAKAIS

„Kartojamos pereitų metų klaidos“

Tokių pavadinimų straipsnis tilpo „Stalino keliu“ Nr. 52(715). Jame buvo nurodyta į tai, kad silpnai vyksta šienapimtė „Atėities“ žemės ūkio artelėje, kolūketės A. Augulytė, V. Krikštopaitytė, L. Kriauzienė silpnai dalyvau-

ja kolūkinėje gamyboje. Iš atitinkamos organizacijos gautas atsakymas, jog minime straipsnyje iškelti faktai pasitvirtino. Šis reikalas buvo apsvarstytas kolūkio valdybos posėdyje ir priimtos priemonės padėties ištaisymui.

Į PAGALBĄ AGITATORIUI

Didžiosios draugystės statyba

Dešimtis kilometrų išilgai ir skersai išsiliėjo žydrėji Drūkšių ežero vandenys. Iš pietų ir iš rytų jie plauna Baltarusijos kolūkių žemes, iš vakarų — Lietuvos, į šiaurę — Latvijos kolūkių naumėnas. Turtingos ir puikios žionykštės vietos. Toli, kiek gali aprėpti akis, nusidriekę derlingi arimai, tankūs miškai, užliejamos pievos.

Bedžiausmis buvo ilgą laiką senųjų šios žemės šeimininkų — baltarusių, lietuvių, latvių gyvenimas. Kartus vargas ne svetys, o šeimininkas buvo beveik kiekvienoje gryčioje. Lenkų ponai ir vokiečių baronai žiauriai išnaudojo paežerio kaimų valstiečius. Buržuaziniai nacionalistai visai kurstė nesantaiką tarp baltarusių, lietuvių, latvių. Senieji gyventojai pasakoja, kad kadaise prie ežero krantų dažnai vykdavo kruvini susirėmimai tarp engiamų ir alkanų žmonių. Lietuviai užpildinėdavo baltarusius, baltarusiai — latvius. O nutukę veltėdžiai žiūrėjo į šias muštynes ir patenkinti šypsojosi.

Visai kitoks pasidarė pa-

ežerio kaimų valstiečių gyvenimas, kai virš Drūkšių sužibo ryški laisvės — saulė, kai į šiuos kraštus atėjo Tarybų valdžia. Su didžiosios rusų tautos pagalba baltarusiai, lietuviai ir latviai pradėjo kurti naują, laimingą, džiaugsmingą gyvenimą. Jie visiems laikams išvertė iš gimtosios žemės neteisingai dalinusius ją dryžuotus pasienio stulpus. Laisvame kolūkiniam darbe liaudis surado savo laimę. Kasmet auga ir stiprėja neišardoma draugystė tarp baltarusių, lietuvių ir latvių kolūkiečių, kurie tapo pilnateisiais savo gimtosios žemės šeimininkais.

1951 metų rudenį gimė mintis pastatyti prie Drūkšių ežero hidroelektrinę. Šios statybos iniciatoriai buvo baltarusių — Vidzų rajono Molotovo vardo žemės ūkio artelės, lietuvių — Dūkšto rajono Adomo Mickievičiaus vardo, latvių — Grivos rajono Sverdlovo vardo žemės ūkio artelės kolūkiečiai. Netrukus prie jų prisijungė dar 7 kaimyniniai kolūkiai. Neišardomai tautų draugystei,

kurios ryškus pasireiškimas yra ši statyba, pažymėti būsimąją hidroelektrinę buvo nutarta pavadinti „Tautų draugystė“.

Kolūkiečių iniciatyvą karštai parėmė visų trijų respublikų partiniai ir tarybiniai organai. Praeitų metų vasario mėnesio pradžioje į Drūkšių ežero rajoną buvo nusiųsta Valstybinio kaimo elektrinių projektavimo instituto Baltarusijos filialo bendradarbių grupė — topografai, geologai, gręžimo meistrai — būsimosios statybos šaukliai. Nepaisant nepalankių klimato sąlygų, visi tyrinėjimo darbai buvo atlikti per labai trumpą laiką, ir jau iki birželio mėnesio pradžios statybininkai gavo hidroelektrinės projektą. Į statybos vietą pradėjo plaukti įvairios medžiagos ir mechanizmai.

Hidroelektrinę buvo nutarta statyti tarp Drūkšių ir Obelės ežerų, išnaudojant šių ežerų vandens lygio skirtumą. Kachovkos HES statybininkų pavyzdžiu, stoties pastatas buvo statomas sausumoje privedant vandenį specialiu kanalu. Tuo būdu, be pačios stoties statybos, statybininkams reikėjo iškasti tarp ežerų ir vandens saugyklos (betarpiškai prie

HES) jungiamąjį, privedamąjį ir nuvedamąjį kanalus, o taip pat supilti 2 žemės užtvankas. To išdavoje turėjo žymiai pakilti vandens lygis Drūkšių ežere ir susidaryti vandens rezervas, galintis varyti 300 kilovatų pajėgumo elektrinę, kurios metinis išdirbis — daugiau kaip milijonas kilovatvalandžių.

Tuoju po to, kai buvo padėti hidroelektrinės pamatai, statybos aikštelėje užvirė darbas. Iš visų pusių į ją patraukė vartinės vežimų ir mašinų, pakrautų lauko akmeniu, smėliu, cementu, statybine miško medžiaga. Statybos dalyviai — Baltarusijos, Lietuvos ir Latvijos kolūkiai — atsiuntė čia dešimtis automašinų ir vežimų, šimtus žmonių. Statybos reikalams sparčiais metodais buvo pastatyta laikina elektrinė, lentpiuvė, kalvė ir kitos pagalbinės įmonės, o taip pat bendrabučiai darbininkams.

Elektrinės statytojams reikėjo atlikti daugiau kaip 35 tūkstančius kubinių metrų žemės darbų, sukloti apie 800 kubinių metrų akmenų, daugiau kaip tūkstantį kubinių metrų betono ir gelžbetonio, apie 200 kubinių metrų plytų. Atlikti visus šiuos darbus vien tik kolūkių jė-

gomis nebuvo galima. Į pagalbą atėjo Tarybų valstybė. Ji išskyrė kolūkiams ilgalaukus piniginius kreditus ir nusiuntė į statybą galingus traktorius, automašinas, skreperius, buldozerius ir kitas tobulas tėvyninės mašinas bei mechanizmus. Taip pat buvo pristatytas universalus traktorinis agregatas Suta-1, kuris sėkmingai gali dirbti kaip ekskavatorius žemei kasti, buldozeris gruntui perkelti, kūjis sijoms įkalti, dragliainas upių vagai valyti, vilkikas ir krovinių kėlimo kranas. Hidroelektrinės statyboje pirmą kartą kaimo elektrinių statybos praktikoje sėkmingai panaudotas bokštinis kranas.

Panaudodami turtingą milijonų hidrorenginių prie Volgos, Dono ir Dniepro statybininkų patyrimą, mes organizavome statybinių procesų derinimą, kas žymiai paspartino elektrinės perdavimą eksploatavimui. Kartu buvo statomas hidroelektrinės pastatas, tiesiami jungiamieji ir privedamieji kanalai bei buvo pilamos užtvankos. Plačiai buvo panaudoti sprogdinimo darbai. Pamatų duobės išvalymas ir statybinės aikštelės išplanavimas buvo atlikti tik per 10 dienų universalaus

(Nukelta į 4-tą psl.)

PRANEŠIMAS

apie šienapiūtę ir siloso gamybą rajono kolūkiuose 1953 m. liepos 10 dienai

Eil. №	Kolūkio pavadinimas	Nušienauta natūralių proc.	Nušienauta sėjų žolių proc.	Pagaminta siloso proc.
1	"Pirmūnas"	94,0	84,8	8,9
2	"Mičurino v."	88,0	75,2	52,0
3	"Vėžionys"	86,7	138,2	38,9
4	"Adomynė"	86,2	84,1	50,0
5	"Šetekšna"	85,0	32,0	27,3
6	"Skodinys"	80,0	78,5	47,8
7	"Sakalas"	71,2	100,0	60,0
8	"Ateitis"	70,5	79,4	17,9
9	"Pakupys"	70,0	100,0	54,1
10	"Stalino keliu"	69,7	100,0	55,9
11	"Mūsų rytojus"	68,4	52,0	45,4
12	"Neris"	68,2	119,1	—
13	"Mituva"	67,8	100,0	52,4
14	"Žalgiris"	65,9	51,2	46,1
15	"Bugailiškiai"	64,6	55,9	68,8
16	"Laisvė"	61,3	105,8	40,7
17	"Juodpėnai"	59,3	60,4	81,8
18	"Laukų spartuolis"	58,3	100,7	41,0
19	"Aušra"	49,1	80,8	21,5
20	"Aukštaičiai"	48,0	64,0	5,2
21	"M. Melnikaitės v."	36,3	70,9	41,5
22	"Vedrupys"	32,8	117,7	23,8
23	"Palanga"	31,0	74,8	66,6
24	"Artojas"	27,8	101,2	52,7
25	"Lukonys"	25,0	91,1	41,5
26	"Vienybė"	23,9	77,0	46,5
V i s o :		60,0	89,5	40,5

Kupiškio rajono žemės ūkio skyrius

Kaip matyti iš pateikiamo pranešimo, eilėje rajono kolūkių baigiami šienavimo darbai — natūralinių pievų ir sėtinųjų žolių piūtis, spartinama siloso gamyba. Tokie yra "Adomynė", "Sakalo" ir kai kurie kiti kolūkiai.

Tačiau tuo pačiu tenka pasakyti, kad daug kur šienavimas ir pašaro užsilosavimas smarkiai vilkinami, praleidžiant geriausius terminus. Taip, pav., smarkiai apleista šienapiūtė "Palangos", "Lukonys", "M. Melnikaitės v." ir daugelyje kitų kolūkių.

Sudarant tvirtą pašarų bazę būtina kuo rimčiausia dėmesį skirti siloso paruošimui, kuris užtikrina aukštą visuomeninių gyvulių produktyvumą. Tuo tarpu "Aukštaičių", "Pirmūno", "Vedrupio", "Ateities" ir kt. kolūkiuose pašarų silosavimas yra apleistas.

Kolūkiečiai ir žemės ūkio specialistai, vadovaujant partinėms organizacijoms, turi užtikrinti, kad būtų paspartinti šienavimo ir silosavimo darbai, sukaupiant tvirtą pašarų bazę.

TARPTAUTINĖ APŽVALGA

Liaudies demokratijos šalių laukuose

Liaudies demokratijos šalyse dabar pats javų derliaus nuėmimo įkarštis. Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos, Albanijos, o taip pat Kinijos laukuose, kaip praneša spauda, subrendo gausus derlius. Su didžiuliu entuziazmu dirba kaimo darbo žmonės, siekdami nuimti derlių greit ir be nuostolių.

Liaudies demokratijos šalių darbo valstietija sutiko šių metų piūtį dar labiau ap rūpinta žemės ūkio technika, negu ankstesniais metais. Žymiai papildytas traktorių, kombainų, javapiūvių, kulių, mūjų parkas, pagerėjo mašinų išnaudojimas. Antai, Lenkijoje savaeigių kombainų skaičius palyginti su 1952 metais padidėjo 4,5 karto. 1.200 kombainų dirba Vengrijos laukuose. Bulgarijoje šiemet pusė pasėlių ploto bus nuimta mašinomis, ir beveik visus derlius bus išskul-tas kuliamašiomis. Albanijoje derlius nuimamas daugiausia traktorinėmis javapiūvėmis.

Auganti pramonė kasmet duoda liaudies demokratinių šalių žemės ūkiui vis daugiau mašinų. Rumunijoje, kuri iki liaudies valdžios importuodavo net durų spyngas, dabar 90 procentų žemės ūkio mašinų ir padargų gaminama tėvyninėse gamyklose.

Šiemet liaudies demokratijos šalių valstietiai, žemės ūkio mechanizatoriai atliko didelį pasirengimą derliaus nuėmimui, ir tai dabar užtikrina derliaus nuėmimo darbų sėkmę. Vengrijoje plečiasi socialistinis lenktyniavimas tarp kombainininkų. Bulgari-

joje eilėje apygardų derliaus nuėmimo darbų planas iki liepos 7 d. jau buvo įvykdytas 60-65 procentais. Šimtai Čekoslovakijos traktorininkų, kombainininkų ir kitų mašinų-traktorių stočių darbuotojų žymiai viršija savo normas.

Su dideliu pakilimu dirba Kinijos valstietiai. Pavasarį jie nesigailėjo jėgų, kad gerai įdirbtų žemę, ir dabar ji šimteriopai jiems atsilygina. Syčuanio provincijoje — Kinijos aruode — kviečių derlius yra 15-20 procentų gausesnis, negu pernai. Sanchajaus apylinkių rajonuose laukų darbo žmonės nuima derlių, kuris 30 procentų viršija pernykštį derlių.

Prie derliaus nuėmimo sėkmės liaudies demokratijos šalyse daug kuo prisideda tai, kad valstietiai ir mechanizatoriai plačiai taiko priešakinius tarybinius darbo metodus.

Vergovė vietoj globos

Suvienujų Nacijų Organizacijos Globos taryba neseniai apsvarstė Jungtinių Valstybių vyriausybės atskaitą apie globojamosios "Ramiojo vandenyno salų" teritorijos valdymą ir Italijos vyriausybės pranešimą apie globojamąją Somalio teritoriją Afrikoje. Kaip yra žinoma, tarptautinė globos sistema pagal SNO įstatus yra įsteigta, siekiant prisidėti prie globojamųjų teritorijų politinio, ekonominio ir kultūrinio vystymosi, o taip pat siekiant paruošti jas savivaldai ir nepriklausomybei. Bet medžiaga, kurią svarsto Globos taryba, rodo, kad valdantieji valdžios organai iš esmės pavertė globojamas teritorijas kolonijomis.

Svarstant taryboje ataskaitas paaiškėjo, kad Somalyje ir Ramiojo vandenyno salose vietiniai gyventojai neturi jokių politinių ir socialinių teisių. Jie gyvena gentimis, pirmąsiais būdu dirba žemę, nuolat badaudami. Jokios pramonės globojamos teritorijose faktiškai nėra. Valdantieji valdžios organai (Italija ir JAV) ne tik nieko nedaro vietinės kilmės gyventojų padėčiai pagerinti, bet apgalvotai skatina atstiklusią genčių sistemą, kad būtų lengviau apiplėšti gyventojus. Badas ir skurdas, kurie viešpatuoja globojamos teritorijose, darosi dar sunkesni ryšium su tuo, kad valdžios organai konfiskuoja žemes iš vietinių gyventojų. Pavyzdžiui, Ramiojo vandenyno salose amerikiečių rankose yra 2/3 geriausių žemių. Somalyje italai pusdykiai atima iš gyventojų derlių, o paskui labai aukštomis kainomis pardavinėja jiems produktus.

Globojamųjų teritorijų gyventojai beveik visi neraštingi. Somalyje išlaidos švietimui sudaro tikrai 0,7 procento biudžeto. Maliarija, tuberkuliozė ir kitomis ligomis miršta daugybė gyventojų. Pavyzdžiui, Ramiojo vandenyno salose nuo epidemijų miršta tūkstančiai žmonių. Valdantieji valdžios organai negailestingai išnaudoja vietinės kilmės gyventojus. Antai, Somalyje vietiniai tarnautojai gauna 4 kartus mažesnę atlyginimą, negu tokie pat tarnautojai — italai. Amerikos globojamos teritorijose vietinis darbininkas už savo dienos uždarbį kartais negali nupirkti net svaro duonos.

Apiplėsdamos globojamųjų teritorijų gyventojus, kapitalistinės monopolijos susikrauna didžiulius pelnus. Somalyje, kur visos ūkio šakos yra italų ir užsienio firmų rankose, šių firmų pajamos per pastaruosius metus padidėjo daugiau kaip dvigubai. Nemažesnius pelnus gauna ir vadinamoji "Salų prekybos bendrovė", kontroliuojanti prekybą Amerikos globojamos teritorijose Ramiajame vandenyne.

V. CHARKOVAS

Sportininkų susirinkimas

"Pirmūno" kolūkyje įvyko visuotinis LSD "Kolūketis" narių susirinkimas. Čia buvo plačiai išnagrinėtas klausimas apie sporto išvystymą vasaros metu. Išrinkta nauja sporto kolektyvo valdyba. Jos pirmininkas — P. Stašys. Išrinkti komandų kapitonai, nustatytas treniruočių laikas.

K. ANTANAITIS

KRONIKA

TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumas paskyrė drg. Sergiejų Nikiforovičių KRUGLOVĄ TSR Sąjungos Vidaus reikalų ministru.

Redaktorius S. ZAUKA

Didžiosios draugystės statyba

(Atkelta iš 3-čio psl.)

traktorinio agregato panaudojimo dėka.

Visus pagrindinius hidromazgo statybos darbus — špunto įkalinimą, akmenis, betono ir gelžbetonio suklojimą — statybininkams teko vykdyti rudenį ir žiemą sunkiomis sąlygomis.

Rudenį vandens srovės pasruvo ant žmonių, išsiliejo į pamatų duobę, grasindamos ją užlieti: visi keliai pasidarė nepravažiuojami. Greit pradėjo išsekti statybinių medžiagų atsargos. Atrodė, kad reikės sustabdyti darbus. Bet statybininkai, sucentuoti stiprios draugystės, įkvėpti asmeninio komunistų ir komjaunuolių pavyzdžio, neišsigando sunkumų. Siurbliai pradėjo pumpuoti lietaus vandenį iš pamatų duobės. Statybininkams medžiagoms pristatinti vietoj automašinų buvo naudojami galingi vikšriniai traktoriai. Povandeninė stoties pastato dalis buvo suklota laiku.

Naujas, dar didesnis bandymas statybininkams buvo žiema su jos šalčiais, pūgomis ir žvabiais vėjais. Tačiau, nepaisant to, betono

klojimas nebuvo nutraukiamas nė vienu valandai. Inertinės medžiagos, vanduo ir suklotas betonas buvo šildomi su garų pagalba. Kolūkiečiai dirbo nesudėdami rankų.

Statybai buvo reikalingi aukštai kvalifikuoti darbininkai — betonuotojai, armatūrininkai, mūrininkai, skreperininkai. Atėję į statybą kolūkiečiai, įveikdami sunkumus, sėkmingai išmokdavo nežinomas jiems anksčiau statybinių ir mechanizatorių specialybes. Vidų rajono baltarusių žemės ūkio artelės "Novyj Svet" kolūketis Sigizmundas Jasiničius išmoko statyboje traktorininko ir lokomobilio mašinisto specialybes. Kvalifikuotu skreperininku tapo lietuvis Pranas Padickis. Betonuotojais tapo latvis Ana Smilgin ir Vera Dogis, baltarusis Jefimas Koržuchovas, lietuvis Alfonsas Dilevičius ir daugelis kitų. Beveik visus darbus hidromazgo statyboje, išskyrus montavimo ir kai kuriuos kitus darbus, atliko patys kolūkiečiai, be specialistų pagalbos.

Atėjus pavasariui plačiai

išsivystė aukštojo voltažo ir žemojo voltažo linijų tiesimo bei kolūkių elektrifikavimo darbai. Molotovo vardo baltarusių kolūkyje pagal kompleksinio artelinės gamybos elektrifikavimo projektą veiks 25 elektros varikliai. Daugiau kaip 30 elektros motorų bus pastatyti Adomo Mickevičiaus vardo lietuvių žemės ūkio artelėje. Su elektros pagalba kolūkyje pilnutinai mechanizuojamas gyvulininkystės fermų aprūpinimas vandeniu, pašarų ruošimas, kūlimas ir kiti daug darbo reikalaujantys procesai. Didelį efektą iš žemės ūkio gamybos elektrifikavimo gauna Sverdlovo vardo latvių žemės ūkio artelė. Apskaičiuota, kad tik vandens tiekimo fermoms mechanizavimas ir elektrinis kavių melžimas įgalins čia sutaupyti apie 4 tūkstančius darbdienų per metus. Iš viso kolūkiuose — statybos dalyviuose "Tautų draugystės" hidroelektrinė varys daugiau kaip 200 elektros motorų. Tūkstančiai elektros lempučių įsižiebs mokyklose, kaimų klubuose, ligoninėse ir kolūkiečių namuose. Elektrinė taip pat teks srovę kolūkių radijo mazgams ir stacionariams kinams.

Džiaugsmingas dienas da-

bar gyvena kolūkiečiai. Toje vietoje, kur prieš metus buvo išimti pirmieji kubiniai metrai grunto, iškilo jų rankomis pastatytas puikus hidroelektrinės pastatas. Jos erdvioje ir šviesioje mašinų salėje baigta montuoti generatorius ir valdymo pultas. Praeis dar keletas dienų, ir Drūkšų ežero vandenys paleis į darbą turbinas. Į kolūkiečių namus, kaimų klubus ir mokyklas, fermas ir dirbtuves eis elektros srovė. Dar gražesnis pasidarys paežerio kaimų kolūkiečių gyvenimas.

"Tautų draugystės" hidroelektrinės statyba — ryškus tarybinių žmonių neišardomos draugystės ir vienybės pasireiškimas. Jos statyboje dalyvavo ne tik Baltarusijos, Lietuvos ir Latvijos kolūkiai, bet ir Uralo turbinų gamintojai, Leningrado ir Jerevano transformatorių gamintojai, Mogiliovo lokomobilų gamintojai.

"Tautų draugystės" tarprespublikinės kolūkinės hidroelektrinės statyba yra vienas iš ryškių pavyzdžių to, kaip nemirtingos lenininės-stalininės laisvųjų TSRS tautų draugystės idėjos pavirsta neįveikiama materialine jėga.

L. SKOROBOGATAS